

KATEHETSKI PASTORAL ŽUPNE ZAJEDNICE

Milan Šimunović – Ivica Pažin, Promjene u katehetskom pastoralu župne zajednice. Utopija ili stvarnost?, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2017., 462 str.

Izdavačka kuća Kršćanska sadašnjost iz Zagreba izdala je ove godine koautorsko djelo svećenika Riječke nadbiskupije i katehetičara mons. dr. Milana Šimunovića i svećenika Đakovačko-osječke nadbiskupije i katehetičara mons. dr. Ivica Pažina pod nazivom Promjene u katehetskom pastoralu župne zajednice. Utopija ili stvarnost? Nakon uvodnog dijela uobličienog u Uvodnim pitanjima: dileme i perspektive slijedi pet dijelova knjige: 1. dio: Temeljna pitanja o novom poimanju i ostvarivanju župne kateheze u okviru 'novog lica' Crkve; 2. dio: Promišljanje i pomaci u aktualnoj pastoralno-katehetskoj praksi tijekom liturgijske godine; 3. dio: Korjenita obnova župne zajednice putem kateheze u »živim vjerničkim krugovima«; 4. dio: Kateheza u »župi izlaska« u kontekstu nove evangelizacije; 5. dio: U obliku zaključka: Potreba pastoralno-katehetskog obraćenja. Knjiga završava popisom literature i bilješkama o autorima.

Knjiga ne nudi i ne potiče kozmetičke pastoralne promjene, već zahtijeva korjenite zaokrete prakse. Prvi dio knjige u tome je pogledu posebno značajan. Župna kateheza sagledava se ne samo kao zadaća Crkve nego i kao važan čimbenik njezine trajne obnove i pastoralnog napretka. Polazi se od drugačije slike Crkve označene teologijom zajedništva i nastojanjem oko angažirane pripadnosti. Poznavanje Katekizma Katoličke Crkve i papinskih dokumenata, kao i dokumenata Drugoga vatikanskog koncila uočeno je kao nezaobilazan uvjet drugačijeg angažmana u Crkvi danas (usp. str. 39-41). Župa je kao takva odgovorna za katehezu, i to svih dobnih skupina. Cilj je kateheze zrelost vjere (usp. str. 60). Drugačiji profil i vjeroučitelja u školi i župnog katehete pridonijet će snažnijem napretku u komplementarnom zajedničkom djelovanju na planu odgoja vjere. S obzirom na župnu katehezu osobito je istaknuta važnost novog profila župnika, ali i drugačijeg angažmana obitelji u župi kako bi se odgovorilo na tzv. 'pedagoški pesimizam' mnogih današnjih obitelji.

U drugom dijelu knjige autori polaze od činjenice potrebe drugačije zajednice i drugačijeg lika kršćanina danas. Kako bi to bio aktualizirano, nužno je snažnije suočavanje s manjkavostima današnjih župa. Jedan od glavnih elemenata u tom je pogledu djelovanje oko istinskog zajedništva u njima, kao i poticanje suodgovornosti svih.

Novi oblici zajedništva i kateheze u tom će pogledu biti od osobitog značenja (usp. str. 125-126.). Za to je potreban novi mentalitet, ali i drugačija infrastruktura za katehezu u župama. Autori u svemu ovome ističu i odlučujuću ulogu župnoga pastoralnog vijeća (usp. str. 139-142.). Detaljno se potom razlaže model kateheze *celebratio catechetica* ili *katehetsko slavlje*. Autori k tomu donose i cijeli niz važnih uvida s obzirom na nove mogućnosti ostvarivanja kateheze u nekim posebnim okvirima, kao što je kateheza prvopričesnika i krizmanika, ali i s obzirom na posebne susrete u prigodama Nove godine, Bogojavljenja, blagoslova obitelji, Korizme, Uskrsa i Duho-va. Sve je prožeto promišljanjima o suodnosu kateheze i liturgijske godine. Vrlo je važno zamijetiti da autori sve važne dogmatske teme, kao što je tema Presvetog Trojstva, skladno uklapaju u projekt stvaranja novoga katehetskog govora, koji će biti prikladniji za naše suvremenike.

Treći dio, pod nazivom „Korjenita obnova župne zajednice putem kateheze u ‘živim vjerničkim krugovima’”, posvećen je detaljnoj razradi modela kateheze istaknutog još u dokumentu Hrvatske biskupske konferencije Župna kateheza u obnovi župne zajednice. Plan i program iz 2000. Kateheza putem tzv. ‘živih vjerničkih krugova’ iznimno je značajna, budući da odgovara na potrebu za drugačijim načinom dinamiziranja župne zajednice, koji omogućuje zahvaćanje svih kategorija ljudi i koji je primjereniji ovom vremenu. Naime, da bi se evanđeoskom ponudom zahvatilo ljude, bilo da su kršćani koji su samo proslavili sakramente inicijacije bilo da je riječ o ateistima ili agnosticima, važno je ostvarivati drugačije načine pristupa i poziva budući da je tradicionalni, koji samo podrazumijeva uključivanje u život zajednice po vjeronaučnom automatizmu, davno prestao biti prikladan.

Četvrti dio knjige predstavlja poseban odlomak u promišljanju situacije i mogućnosti angažmana drugačije župne zajednice s obzirom na evangelizaciju danas. Župu se vidi kao zajednicu ‘koja izlazi,’ upravo kao što to za cijelu Crkvu ističe papa Franjo (usp. str. 388). U tome je smislu župa usmjerena osobito prema kršćanima na distanci, ali i prema svim ljudima, a osobito onima na društvenim periferijama. Nova mjesta evangelizacije za župnu zajednicu određena su koja se nipošto ne smije izbjegavati ako se želi biti vjeran evanđelju. Nova evangelizacija sagledava se polazeći i od povezanosti s liturgijskom godinom.

Peti dio knjige u obliku zaključka progovara o temi potrebe pastoralno-katehetskog obraćenja (usp. str. 428-438). Polazi se od tvrdnje da je budućnost kateheze u timskoj suradnji svih odgojnih

čimbenika, što je trenutačno jedan od najvećih izazova kateheze i odgoja u vjeri. Valja skrenuti pozornost na činjenicu da živimo u vremenu u kojemu se olako prelaženje preko katehetskih problema, tj. pomanjkanje odlučnijeg djelovanja oko njihova rješavanja drastično odražava na kvalitetu odgoja u vjeri danas i u budućnosti. Stoga autori na kraju ističu i nekoliko važnih pravaca kateheze danas i u budućnosti, u smjeru kojih bi se trebalo usustaviti djelovanje s ciljem obnove i unaprjeđenja (usp. str. 428-429).

Ova knjiga predstavlja dobar pastoralno-katehetski priručnik, u kojem su na objektivan i poticajan način obrađene gotovo sve glavne pastoralno-katehetske teme i bitni izazovi današnje prakse. To se u prvom redu može ustvrditi za područje župne kateheze i njezina komplementarnog suodnosa s vjeronaukom u školi, zatim za područje organiziranja i djelovanja župne zajednice, za pitanje formiranja 'živih vjerničkih krugova' u župi i dr. K tomu, u ovome se djelu obrađuju i brojne druge teme, koje se detaljnije i sustavnije razlučuju u smislu razumijevanja izvorišnih problema današnje pastoralno-katehetske prakse, kao i mogućih načina njezina unaprjeđenja. U tom pogledu posebno valja istaknuti pitanje drugačijeg lica župne zajednice u misionarskom smislu, kao i sustavno prezentiranje teologije 'živih vjerničkih krugova'. Zaključno se može ustvrditi da ova knjiga svim pastoralno-katehetskim subjektima nudi obilje materijala i konkretnih poticaja za obnovu djelovanja prema zahtjevima nove evangelizacije danas.

Nikola Vranješ